

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro'yxatga olindi:
№ 766
2022 yil "25" 08

STRATEGIK BOSHQARUV
FANI SILLABUSI

Bilim sohasi:
Ta'lim sohasi:
Ta'lim yo'nalishi:

200 000- Ijtimoiy soha, iqtisod va haqiq
230 000 - Iqtisod
5230100- Iqtisod (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
5230200 - Menejment (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Qarshi - 2022 yil

Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv, ishchi o'quv reja va o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

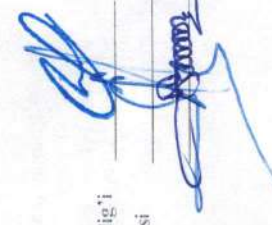

Tuzuvchilar:

Muxitdinov X.S. "Biznes va innovatsion menejment" kafedrasini professori
Eshev A.S. "Biznes va innovatsion menejment" kafedrasini katta o'qituvchisi
Nazarova G.U. "Biznes va innovatsion menejment" kafedrasini assistenti
Aliyeva M.F. "Biznes va innovatsion menejment" kafedrasini stajyor - o'qituvchi

Fanning ishchi o'quv dasturi "Biznes va innovatsion menejment" kafedrasining 2022 yil " " dagi "№ " - sonli yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri: i.f.f.d.A.N.Raximov

Fanning ishchi o'quv dasturi "Iqtisodiyot" fakulteti Uslubiy Komissiyasida (bayon № 2022y.) va institut Uslubiy Kengashida (bayon № 2022y.) muhokama etilgan va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i Turdiyev.Sh.
Fakultet uslubiy komissiyasi raisi Qurbonov.A.
Kafedra mudiri Raximov.A.

Fan/modul kodi SMM336	O'quv yili 2022-2023	Semestr(lar) 5	ECTS - Kreditlar 6
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek	Haftadagi dars soatlari - 5	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Strategik boshqaruv	72	108	180

O'qituvchi haqida ma'lumot

Kafedra nomi O'qituvchilar	F.I.SH	Biznes va innovatsion menejment	Telfon nomeri	e-mail
Ma'ruzachi	Muxitdinov Xudoyar Suyunovich Eshev Alibek Sobirovich Nazarova Gulruh Umarjonovna		998916377727 998914568805 998999610008	xsmuxitdinov@q.mail.com alibek8805@mail.ru gulruh.nazarova.85.@b.k.ru
Amaliy mashg'ulot	Nazarova Gulruh Umarjonovna Aliyeva Musaffo Fayrat qizi		998999610008 998907220014	gulruh.nazarova.85.@b.k.ru aliyevamusaffo@gmail.com

I. Fanning mazmuni

O'quv fanning maqsadi va vazifasi

"Strategik boshqaruv" fanini o'qitishdan maqsad - talabalarda korxonalarda strategik boshqaruvni tashkil etish bosqichlari, iqtisodiyotni rivojlantirish sharoitida mahsulotlar ishlab chiqarish va ularni sotishni ko'paytirishning eng zarur omillari va imkoniyatlarini aniqlay olish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirishning uslubiy asoslari, istiqbolli va tezkor usullarini turli tarmoqlar moliya-xo'jalik faoliyatini tahlil etishda qo'llash masalalari bo'yicha nazariy-amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi - talabalarga ishlab chiqarish korxonalarida strategik boshqaruvni tashkil qilish, "Strategik boshqaruv" fanining predmeti, vazifalari va mohiyati, kompaniya missiyasi va strategik qarashlarni belgilash, strategik boshqarish maqsadi va uning turlari, strategiya yaratishning vazifalari, tarmoqdagi umumiy vaziyat va undagi raqobatning tahlili, kompaniya holatini tahlil qilish, kompaniyaning raqobat strategiyasini belgilovchi omillar, marketing strategiyasini mavjud vaziyatga moslashtirish, diversiyalangan kompaniyalarning strategik tahlil haqida nazariy-amaliy bilimlarni o'rgatishdan iborat.

IV. Fan tarkibi (ma'ruza mashg'ulot)

№	Mavzular	Oqsqacha mazmuni	soat
1	"Strategik boshqaruv" fanining predmeti va boshqaruv jarayoni	Strategiya tushunchasi, uning mazmuni. Strategiyaning rejadani farqi. Firmani boshqarish vazifalari, ularning asosiy turlari. Firma kompaniya strategiyasini ishlab chiqish bo'yicha menejrlarning vazifalari. Kompaniya missiyasi va strategik qarashlarini belgilash. Kompaniya strategiyasining asosiy savollari. Strategik boshqarish maqsadi. Maqsadlarning turlari: qisqa muddatli, uzoq muddatli, moliyaviy strategik. Strategiyani belgilashga ta'sir etuvchi omillar: ichki omillar, tashqi omillar. Strategiyaga aniqliklar, o'zgarishlar kiritish. Strategiyani baholash uchun qo'yiladigan savollar. Strategiyani amalga oshirish bo'yicha ma'muriyatning vazifalari. Strategik boshqarishning behis vazifasi. Strategiyani amalga oshirishda ijrochi direktorining o'rnini. Kompaniya strategiyasini belgilashda prezidentning o'rnini va vazifalari. Viceprezidentlarning vazifalari. Turli darajadagi boshqaruvchilar va ularning vazifalari. Rejalashtirish bo'limining va uning vazifalari.	2
2	Strategiya yaratishning vazifalari	Korxonada faoliyati yo'nalishlarini belgilash omillar. Kompaniya missiyasi, strategik ko'ra bilish, faoliyat yo'nalishini tanlash o'rtasidagi bog'liqlik. Missiyani vazifalarga aylantirish. Strategik boshqarish tamoyillari. Strategiyani tashkiliy darajalari. Korporativ strategiya. Ishbop strategiya. Funktsional strategiya. Amaliy strategiya. Strategiya turlarining o'zaro bog'liqligi. Strategiyani ishlab chiqishga yondoshuv turlari. Bosh strategik yondoshuv. Vakolatlarni boshqarishga o'tkazish. Birgalikda kolleborasion yondoshuv. Tashabbuskor yondoshuv. Strategiya yaratishda missiya, maqsadlar strategiyalar birligi. O'lib strategiya mezonlari. Muvofiq kelish darajasi. Raqobat kurashishda ustunlik.	2

II. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Strategik boshqaruv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida

talaba:

Mazkur fan bo'yicha bakalavr:

- menejer;
 - menejerlik faoliyati;
 - strategik menejmentning usullari va tamoyillari;
 - xizmatlar sohasida va korxonalarda strategik boshqaruvni tashkil etish bosqichlari to'g'risida
- tasavvurga ega bo'lishi;**
- strategiya yaratishning vazifalari,
 - strategiya yaratishda qo'llaniladigan amallar haqidagi bilishi va ulardan foydalana olishi;
 - korxonada strategiyasini rejalashtira olishi;
 - marketing muhitini tahlil qila olishi;
 - strategik faoliyatni tashkil qilish haqidagi malakalarga ega bo'lishi kerak.
 - menejmentda tavakkalchilik;
 - korxonada strategiyasi va taktikasi tahlili;
 - xizmat ko'rsatish sohalarining va korxonaning raqobatbar-doshligini tahlil qila olishi
- ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.**

III. Ta'lim texnologiyalari va metodlari.

- ma'ruzalar;
- interfolkeys stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar)
- guruhlarda bn ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bilan ishlash va himoya qilish uchun loyihalar;

Mustaqil tayyorgarlik jarayonida talaba adabiyotlar, internet materiallar va me'yoriy hujjatlar bilan ishlashni uddalashni namoyon qilish, auditoriya mashg'ulotlari paytida qabul qilingan ma'lumotlarni mushohada qilish va mustaqil ijodiy qabul qila olish qobiliyatlarini ko'rsatishi zarur.

Fanni o'zlashtirishda masofadan o'qitish (modul platformasi), darslik, o'quv qo'llanmalar va ma'ruzalar matnlarining elektron versiyalari, ma'ruzalar o'qitish, video- audio mashg'ulotlar va elektron resurslardan foydalaniladi. Dastur talabalar bilimni reyting- nazoratidan foydalanadigan o'quv jarayonini tashkil qilishning kredit – modul tizimi tamoyillari asosida amalga oshadi.

6	Firma strategiyasini mavjud vaziyatga ko'niktirish. Unga ta'sir etuvchi omillar. Ichki va tashqi omillar. Tarmoq axvolini ta'riflovchi omillar. Raqobat shartlarini ta'riflovchi omillar. Tarmoqdagi vaziyatning beshta klassik varianti. Yangi va tez o'sayotgan tarmoqlardagi raqobat. Yetuklik bosqichida bo'lgan tarmoqlardagi raqobat. Depsiylik yoki tushkunlik xolatida bo'lgan tarmoqlardagi raqobat. Bo'lib tashlangan tarmoqlardagi raqobat. Xalqaro bozorlardagi raqobat. Firma axvolidagi variantlari. Bozor y etakchilari. Ikkinchi o'ringdagi firmalar. Zaif yoki talofat ko'rgan firmalar. Yangi tarmoq tushunchasi. Yangi tarmoq firmalar oldiga qo'yadigan muammolar. Yangi tarmoqda tavsiya etiladigan strategiyalar. Yetuklik bosqichida bo'lgan tarmoqlarda qo'llaniladigan raqobat strategiyalari. O'sish sur'ati past bo'lgan tarmoqlarda qo'llaniladigan raqobat strategiyalari. Bo'lib tashlangan, tarqoq tarmoqlarning belgilari. Bunday tarmoqlardagi raqobat xususiyatlari. Tarqoq tarmoqlarda qo'llaniladigan raqobat strategiyalari. Xalqaro bozorlarga chiqish sabablari. Xalqaro operatsiyalarning xususiyatlari. Xalqaro raqobat shakllari. Global va ko'p millatli raqobat. Global raqobat kelib chiqishining shartlari. Xalqaro bozorga chiqishning istiqbollari. Ikkinchi o'ringda bulgan firmalarning bozordagi mavqei. Ularning xususiyatlari. Bunday firmalar qo'llaydigan raqobat strategiyalari. Aylanma xujum strategiyasi. Himoya va mustaxkamlash strategiyasi. Tezlik bilan chekinish strategiyasi. "Xosil yig'ish strategiyasi"	6
6	Diversifikatsiyalashning korporativ strategiyalari	7

3	Tarmoqdagi umumiy vaziyat va undagi raqobatning tahlili	Tarmoqlar va ularning iqtisodiy tavsiflari. Tarmoqdagi raqobat va rivojlanish istiqbollari. Texnologik taraqqiyot sur'atlari. Tarmoq bozorining hajmi. Raqobat miqyoslari. Bozorning o'sish sur'atlari. Raqobatchilar tarifi. Raqobatchilarning moliyaviy imkoniyatlari. Tarmoqdagi integratsion jarayon yo'nalishi. Texnologik o'zgarishlar. Raqobatning beshta kuch modeli. Raqobatchilar strategiyasini aniqlash. Raqiblarining navbatdagi qadamin oldindan ko'ra bilish. Raqiblarining maqsadlari va strategiyalarini turkumlash. Muvaffaqiyatning kalit omillari. Tarmoqdagi vaziyatni umumiy baxolash.	4
4	Kompaniya axvolidagi tahlil	Kompaniya axvolidagi tahlil qilish uslubiyoti. Tahlil uchun qo'yiladigan savollar. Tahlil vositalari: SWOT - tahlil, kadriyatlar zanjiri tahlili, xarajatlar tahlili, raqobatbardoshlik baxosi. SWOT- kuch, zaiflik, imkoniyatlar, taxdid so'zlarining yig'indisi. Strategiyani amalga oshirish tahlili. Tahlil qilinadigan asosiy ko'rsatkichlar. Kompaniyaning kuchli va zaif tomonlari. Kuchli va zaiflik, ularning mazmuni va ko'rsatkichlari. Kuch va zaiflikning umumiy natijalarini ifodalash. Korxonalar xarajatlari raqobatbardoshligini baxolash. Kadriyatlar zanjiri. Asosiy faoliyatdagi kadriyatlar zanjiri. Yordamchi faoliyatdagi kadriyatlar zanjiri. Muvaffaqiyatning kalit omillari. Muvaffaqiyatning kalit omillari ruyyatini tuzish tartibi. Muammolarni aniqlash va ifodalash.	4
5	Strategiya va raqobatchilik ustumligi	Kompaniyaning raqobat strategiyasini belgilovchi omillar. Raqobat strategiyasining boshqa strategiyalar bilan bog'liqligi. Raqobat kurashiga yondoshuvlar. Xarajatlar bo'yicha ilg'orlik strategiyasi. Keng tabaqalashtirish strategiyasi. Optimal xarajatlar strategiyasi. Fokuslanish strategiyasi. Ifodalangan strategiya. Raqobat ustumligiga erishish yo'llari. Xujumkor strategiya. Xujumkor strategiyaning asosiy turlari. Raqobat ustumligini himoya qilish yo'llari. Mudofaa strategiyalarining turlari. Vertikal integratsiya. Integratsiya yo'nalishini tanlash. "Qadimgi och" korxonaning yutuqlari va muammolari.	4

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Talaba mustaqil ishining asosiy maqsadi: o'qituvchining rahbarligi va nazoratida muayyan o'quv ishlarini mustaqil ravishda bajarish uchun bilim va ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirish.

Talaba mustaqil ismi tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- Darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rganish;
- Tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;
- maxsus adabiyotlar bo'yicha fanlar bilimlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- yangi texnikalarni, apparaturalarni, jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish;
- talabalar o'quv-ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari va mavzularni chuqur o'rganish;
- faol va muommoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulot;
- masofaviy (distension) ta'lim
- referatlar yozish standart talabalarga mos ravishda va hisoblash texnikasidan foydalanib mustaqil bajarishni o'z ichiga oladi
- ilmiy maqola, anjumanga ma'ruza tayyorlash.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

- Ishlab chiqarishni strategik boshqaruv jarayonida strategiyani mohiyati va o'rni
- Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida korxonalarni strategik boshqarish omillari
- Strategik menejment nazariyasining asoslari
- Korxonalar faoliyatining samaradorligini oshirishda rahbar strategiyasining o'rni
- Mehnat resurslarini boshqarishda strategik menejmentning vazifalari
- Marketing strategiyasini shakllantirishni boshqarish
- Innovatsiyalarni qo'llashda strategik menejmentning tuzilgan o'rni
- Strategik menejmentda korxonalar personalini boshqarish
- Korxonalar faoliyatini strategik boshqarish samaradorligini oshirish omillari
- Inson resurslarini strategik boshqarish
- Sug'urta kompaniyalarini strategik boshqarish
- Korxonalar va tashkilotlarda inson omili ta'sirini boshqarish strategiyasi
- Korxonalar va marketing faoliyatini rivojlantirish strategiyasi
- O'zbekistonda tadbirkorlikni strategik rivojlantirish va boshqarish

Modernizatsiya sharoitida maxsus strategiyalardan foydalanish

Modernizatsiya sharoitida maxsus strategiyalardan foydalanish

Firma faoliyatini boshqaruv strategiyalari

Strategiyani ishlab chiqish uslubini

Strategik menejmentning besh vazifasi

Korporatsiyalarda xodimlarni boshqarishning xorijiy tajribasi

Strategik boshqarishning maqsadi va uning turlari

Kompaniya missiyasi va strategik qarashlarni belgilash

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni

taqdimot qilish tavsiya etiladi

Fan bo'yicha kurs ishi. Ishchi-o'quv rejada kurs ishi rejalashtirilmagan.

Fan bo'yicha laboratoriya mashg'ulotlari rejalashtirilmagan.

	diversifikatsiyalangan strategiyalari. Qisqartirish va tugatish strategiyalari. Qayta tarkiblash, qayta tiklash va rejamkorlik strategiyalari. Qayta tarkiblashga ehtiyoj tug'ilish xollari. Diversifikatsiyalangan ko'p milliatli strategiyalari. Millatlararo kompaniyalar. Diversifikatsiyalangan millatlararo kompaniyalar.	
8	Kompaniyaning mavjud strategiyasi va faoliyatini baholash. Diversifikatsiyalangan darajasi va firma portfeli. Kompaniya faoliyatining miqdori. Korporativ boshqaruv samaradorligi. Diversifikatsiyalangan kompaniya faoliyatini baholash. Xo'jalik faoliyati matritsasi. Matritsaning juft ko'rsatkichlari. "O'sish/ulush" matritsasi, "tarmoqning jozibadorligi/raqobat mavqei" matritsasi, tarmoqning xayotiy sikli matritsasi. Ishbop faollik portfeli matritsasi. "Murakkab bolalar", "Yulduzlar", "Sog'in sigirlar", "Itlar" kvadrantlari. Portfelning xozirgi va O'rtalar korxonalar evolyusiyasi matritsasi. Strategik moslik taxlili. Korxonalarni investitsiya qobiliyatiga ko'ra tabaqalashtirish.	6
	JAMI	34

No	Mavzular	Soat
1	"Strategik menejment" fanining predmeti va boshqaruv jarayoni	2
2	Strategiya yaratishning vazifalari	2
3	Tarmoqdagi umumiy vaziyat va undagi raqobatning taxlili	4
4	Kompaniya avj olingan taxlili	6
5	Strategiya va raqobatchilik ustunligi	6
6	Marketing strategiyasini mavjud vaziyatga moslashtirish	6
7	Diversifikatsiyalangan korporativ strategiyalari	6
8	Diversifikatsiyalangan kompaniyalarning strategik taxlili	6
	JAMI	38

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor - o'qituvchilar tomonidan ko'rsatilgan va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha o'lgan bilim va ko'nikmalarini amaliy masalalar echish orqali yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustaxkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, ilmiy maqolalar va rezislarini chop etish orqali talabalar bilimini oshirish, masalalar echish, mavzu bo'yicha ko'rsatma qurol tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

VI. Talabalar bilimini baholash mezonlari va kreditlarni olish uchun talabalar
Fanga oid nazariy materiallar ma'ruza mashg'ulotlari ma'ruzalarda ishtirok etish va kredit- modul platformasi orqali ma'ruzalarni mustahkamlash hamda belgilangan test savollariga javob berish orqali amalga oshiriladi.

Amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha amaliy ko'nikmalar hosil qilish va o'zlashtirish mashg'ulotiga to'liq ishtirok etish va modul platformasi orqali topshiriqlarni bajarish natijasida nazorat qilinadi.

Mustaqil ta'lim mavzulari modul platformasi orqali topshiriqlarni bajarish bajariladi.

Fan bo'yicha talabalar test usulida oraliq nazorat va og'zaki usulida yakuniy nazorat topshiriqlar Talabalar bilimni O'zbekiston Respublikasi O'QMTU ning 2018 yil 9 avgustidagi 9-2018 – son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizom" asosida baholanadi.

Talabalar bilim quyidagi mezonlar asosida:

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – 5 (a'lo) baho;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – 4 (yaxshi) baho;

talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – 3 (qoniqarli) baho;

talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushummaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda – 2 (qoniqsiz) baho baholanadi
Yakuniy nazorat turini o'tkazish va mazkur nazorat turi bo'yicha talabaning bilimini baholash o'quv mashg'ulotlarini olib bormagan professor – o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.

Fan dasturida berilgan baholash mezonlari asosida fanni o'zlashtirgan talabalarga tegishli ta'lim yo'nalishi (magistratura mutaxassisligi) o'quv rejasida ushbu fanga ko'rsatilgan kredit beriladi.

VII. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar:

1. Frank Rothemel Strategic Management: Concepts (2nd edition) Mc Graw- H:11 Education 9 January, 2014. USA. 528 p.
2. Michael A. H:II. Strategik Management: Competitiveness and Globalization - Concepts and Cases. South - Western Collage Pub. 2014. USA. 896 p.
3. Fred R.David. Strategik Management: A Competitive Advantage Approach, Concepts & Cases. Pearson. 2014. USA. 696 p
- 4 Strategic Management concepts and cases. Arthur A. Thompson, Jr. A.J Strikland. 2014. 778 p.
5. Yo'ldoshev N.Q. Strategik menejment. O'quv qo'llanma. - T.: TDU, 2014- 140 b.

Qo'shimcha adabiyotlar:

6. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-iturizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bulishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollari bag' ishtirangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.

7. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi - T.: O'zbekiston, 2014. - 46 b.

8. Клиффорд Баумен. Основы стратегического менеджмента. - М.: Банки и биржи, 2014. - 357 с.

9. Yuldoshev N.Q., Xodjamuratova G.Yu. Strategik menejment. O'quv-uslubiy majmua - T.:TDU, 2018.- 217 b.

Internet saytlari:

1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali
2. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi
3. www.ifmr.uz
4. www.zivonet.uz
5. www.management.ru
6. http://grad-schools.usnews.rankingsandreviews.com/best-graduate-schools/top-humanities-schools/economics-rankings
7. schools / top-humanities-schools/economics-rankings
8. www.siplan.ru - экономика и управление

www.catback.ru - научные статьи и учебные материалы по экономике